

Zakon o štrajku

Zakon je objavljen u "Službenom listu SRJ", br. 29/96.

Clan 1.

Štrajk je prekid rada koji zaposleni organizuju radi zaštite svojih profesionalnih i ekonomskih interesa po osnovu rada.

Zaposleni slobodno odlucuju o svom učešću u štrajku.

Clan 2.

Štrajk se može organizovati u preduzecu ili drugom pravnom licu, odnosno u njihovom delu ili kod fizickog lica koje obavlja privrednu ili drugu delatnost ili uslugu (u daljem tekstu: poslodavac), ili u grani i delatnosti, ili kao generalni štrajk.

Štrajk se može organizovati i kao štrajk upozorenja.

Štrajk upozorenja može trajati najduže jedan sat.

Clan 3.

Odluku o stupanju u štrajk i štrajk upozorenja kod poslodavca donosi organ sindikata određen opštim aktom sindikata ili vecina zaposlenih.

Odluku o stupanju u štrajk u grani i delatnosti donosi nadležni organ sindikata u republici clanici, odnosno Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Odluku o stupanju u generalni štrajk donosi najviši organ sindikata u republici clanici, odnosno u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Clan 4.

Odlukom o stupanju u štrajk utvrduju se: zahtevi zaposlenih; vreme pocetka štrajka; mesto okupljanja ucesnika u štrajku ako se štrajk ispoljava okupljanjem zaposlenih i štrajkacki odbor koji zastupa interese zaposlenih i u njihovo ime vodi štrajk.

Clan 5.

Štrajkacki odbor je dužan da štrajk najavi dostavljanjem poslodavcu odluke o stupanju u štrajk, najdocnije pet dana pre dana određenog za pocetak štrajka, odnosno dvadeset cetiri casa pre pocetka štrajka upozorenja, ako ovim zakonom nije utvrđen drugi rok.

Odluka o stupanju u štrajk zaposlenih u grani ili delatnosti ili u generalni štrajk dostavlja se nadležnom organu odgovarajuceg udruženja poslodavaca, osnivacu i nadležnom državnom organu.

Ako se štrajk ispoljava okupljanjem zaposlenih, mesto okupljanja ucesnika u štrajku ne može biti van poslovnih - radnih prostorija, odnosno van kruga poslovnog prostora zaposlenih koji stupaju u štrajk.

Clan 6.

Štrajkacki odbor i predstavnici organa kojima je štrajk najavljen dužni su da, od dana najave štrajka i za vreme štrajka, pokušaju da sporazumno reše nastali spor.

Na poziv strana u sporu, u pregovore o sporazumnom rešenju nastalog spora mogu se ukljuciti predstavnici sindikata ako sindikat nije organizator štrajka, odgovarajucih udruženja poslodavaca ako štrajk nije njima najavljen i predstavnici nadležnih državnih organa, odnosno organa lokalne samouprave.

Clan 7.

Štrajkacki odbor i zaposleni koji ucestvuju u štrajku dužni su da štrajk organizuju i vode na nacin kojim se ne ugrožava bezbednost lica i imovine i zdravlje ljudi, onemogucava nanošenje neposredne materijalne štete i omogucava nastavak rada po okoncanju štrajka.

Štrajkacki odbor i zaposleni koji ucestvuju u štrajku ne mogu sprecavati poslodavca da koristi sredstva i raspolaže sredstvima kojima obavlja delatnost.

Štrajkacki odbor i zaposleni koji ucestvuju u štrajku ne smeju sprecavati zaposlene koji ne ucestvuju u štrajku da rade.

Clan 8.

Štrajk prestaje sporazumom strana u sporu ili odlukom sindikata, odnosno vecine zaposlenih o prestanku štrajka.

Za svaki novi štrajk ucesnici u štrajku dužni su da donesu novu odluku o štrajku.

Clan 9.

U delatnosti od javnog interesa ili u delatnosti ciji bi prekid rada zbog prirode posla mogao da ugrozi život i zdravlje ljudi ili da nanese štetu velikih razmera, pravo na štrajk zaposlenih može se ostvariti ako se ispune i posebni uslovi utvrđeni ovim zakonom.

Delatnost od javnog interesa, u smislu ovog zakona, jeste delatnost koju obavlja poslodavac u oblasti: elektroprivrede, vodoprivrede, saobracaja, informisanja (radio i televizija), PTT usluga, komunalnih delatnosti, proizvodnje osnovnih prehrambenih proizvoda, zdravstvene i veterinarske zaštite, prosvete, društvene brige o deci i socijalne zaštite.

Od javnog interesa, u smislu ovog zakona, jesu i delatnosti od posebnog znacaja za odbranu i bezbednost Savezne Republike Jugoslavije koje utvrdi nadležni organ u skladu sa saveznim zakonom, kao i poslovi neophodni za izvršavanje medunarodnih obaveza Savezne Republike Jugoslavije.

Delatnosti ciji bi prekid rada po prirode posla, u smislu ovog zakona, mogao da ugrozi život i zdravlje ljudi ili da nanese štetu velikih razmera su: hemijska industrija, industrija celika i crna i obojena metalurgija.

Clan 10.

Zaposleni koji obavljaju delatnost iz clana 9. ovog zakona mogu poceti štrajk ako se obezbedi minimum procesa rada koji obezbeduje sigurnost ljudi i imovine ili je nezamenljiv uslov života i rada gradana ili rada drugog preduzeca, odnosno pravnog ili fizickog lica koje obavlja privrednu ili drugu delatnost ili uslugu.

Minimum procesa rada, u smislu stava 1. ovog clana, za javne službe i javna preduzeca utvrdjuje osnivač, a za drugog poslodavca - direktor, pri cemu se polazi od prirode delatnosti, stepena ugroženosti života i zdravlja ljudi i drugih okolnosti znacajnih za ostvarivanje potreba gradana, preduzeca i drugih subjekata (godišnje doba, turisticka sezona, školska godina i dr.).

Pri utvrđivanju minimuma procesa rada u smislu stava 2. ovog clana, osnivač, odnosno direktor obavezan je da uzme u obzir mišljenje, primedbe i predloge sindikata.

Nacin obezbeđivanja minimuma procesa rada, u smislu st. 1. i 2. ovog clana, utvrdjuje se opštim aktom poslodavca, u skladu sa kolektivnim ugovorom.

Zaposlene koji su dužni da rade za vreme štrajka radi obezbeđenja minimuma procesa rada u smislu st. 1. do 3. ovog clana, po pribavljenom mišljenju štrajkackog odbora, direktor određuje najdocnije pet dana pre pocetka štrajka.

Ako se najdocnije pet dana pre pocetka štrajka ne obezbede uslovi iz st. 1. do 4. ovog clana, nadležni državni organ, odnosno nadležni organ lokalne samouprave, do dana određenog za pocetak štrajka, utvrdice mere i nacin za ispunjenje tih uslova.

Clan 11.

U delatnostima iz clana 9. ovog zakona štrajk se najavljuje poslodavcu, osnivaču, nadležnom državnom organu i nadležnom organu lokalne samouprave najdocnije deset dana pre pocetka štrajka, dostavljanjem odluke o stupanju u štrajk i izjave o nacinu obezbeđivanja minimuma procesa rada u skladu sa clanom 10. stav 1. ovog zakona.

Clan 12.

U delatnostima iz clana 9. ovog zakona, štrajkacki odbor, poslodavac i predstavnici nadležnog državnog organa, odnosno organa lokalne samouprave, pored obaveza iz clana 6. ovog zakona, obavezni su da u periodu od najave štrajka do dana određenog za pocetak štrajka ponude predlog za rešavanje spora i da s tim predlogom upoznaju zaposlene koji su najavili štrajk i javnost.

Clan 13.

Štrajkacki odbor dužan je da za vreme štrajka saraduje s poslodavcem radi obezbedenja minimuma procesa rada iz clana 10. ovog zakona.

Zaposleni koji obavljaju poslove iz clana 9. ovog zakona dužni su da za vreme štrajka izvršavaju naloge poslodavca.

Clan 14.

Organizovanje štrajka, odnosno učešće u štrajku pod uslovima utvrđenim ovim zakonom ne predstavlja povredu radne obaveze, ne može biti osnov za pokretanje postupka za utvrđivanje disciplinske i materijalne odgovornosti zaposlenog i ne može za posledicu imati prestanak radnog odnosa zaposlenog.

Zaposleni koji ucestvuju u štrajku ostvaruje osnovna prava iz radnog odnosa, osim prava na zaradu, a prava iz socijalnog osiguranja - u skladu s propisima o socijalnom osiguranju.

Organizatori štrajka, odnosno ucesnici u štrajku koji nije organizovan u skladu sa ovim zakonom nece uživati zaštitu utvrđenu u st. 1. i 2. ovog clana.

Clan 15.

U toku štrajka organizovanog pod uslovima utvrđenim ovim zakonom poslodavac ne može zapošljavati nova lica koja bi zamenila ucesnike u štrajku, osim ako su ugroženi bezbednost lica i imovine u smislu clana 7. stav 1. ovog zakona, održavanje minimuma procesa koji obezbeduje sigurnost imovine i lica, kao i izvršavanje medunarodnih obaveza u smislu cl. 9. i 10. ovog zakona.

Poslodavac ne sme da spreči zaposlenog da ucestvuje u štrajku niti da upotrebljava mere prinude radi okoncanja štrajka, kao ni da po osnovu neucestvovanja u štrajku predvidi povoljniju zaradu ili druge povoljnije uslove rada za zaposlene koji ne ucestvuju u štrajku.

Clan 16.

Nadležni državni organ dužan je da preduzme neophodne mere predvidene zakonom ako oceni da bi povredom odredaba clana 7. stav 1. i cl. 9. i 10. ovog zakona mogla da nastupi neposredna opasnost ili izuzetno teške posledice za život i zdravlje ljudi ili njihovu bezbednost i bezbednost imovine ili druge neotklonjive štetne posledice.

Clan 17.

Inspeksijski nadzor nad primenom odredaba ovog zakona vrši nadležni savezni organ.

U vršenju inspeksijskog nadzora nad primenom ovog zakona donosi se rešenje kojim se nalaže otklanjanje utvrđenih povreda ovog zakona ako štrajk nije organizovan u skladu sa ovim zakonom.

Clan 18.

Zaposlenom u državnom organu, profesionalnom pripadniku Vojske Jugoslavije i pripadniku policije prestaje radni odnos kada se utvrdi da je organizovao štrajk ili ucestvovao u štrajku.

Clan štrajkackog odbora ili ucesnik u štrajku koji štrajk organizuje i vodi na nacin kojim se ugrožava bezbednost lica i imovine ili zdravlje ljudi ili koji sprecava zaposlene koji ne ucestvuju u štrajku da rade, odnosno onemogućava nastavak rada po okoncanju štrajka ili sprecava poslodavca da koristi sredstva i raspoláže sredstvima kojima poslodavac obavlja delatnost cini povredu radne dužnosti za koju se može izreci mera prestanka radnog odnosa.

Zaposleni u delatnostima iz clana 9. ovog zakona koji odbije da izvrši nalog poslodavca izdat radi obezbedivanja minimuma procesa rada cine povredu radne dužnosti za koju se može izreci mera prestanka radnog odnosa.

Clan 19.

Novcanom kaznom od 15.000 do 150.000 novih dinara kaznice se za prekršaj preduzece ili drugo pravno lice:

1) ako ne obezbedi minimum procesa rada utvrđen opštim aktom u skladu sa kolektivnim ugovorom ili ako taj minimum procesa rada ne propiše (clan 10. stav 4);

2) ako u toku štrajka organizovanog pod uslovima utvrđenim ovim zakonom primi nova lica koja bi zamenila ucesnike u štrajku, osim ako ovim zakonom nije drukcije predvideno (clan 15. stav 1);

3) ako sprecava zaposlene da ucestvuju u štrajku ili upotrebi mere prinude radi okoncanja štrajka ili ako predvidi povoljniju zaradu ili druge povoljnije uslove rada za zaposlene koji ne ucestvuju u štrajku

(clan 15. stav 2).

Za radnje iz stava 1. ovog clana kaznice se za prekršaj i odgovorno lice u preduzecu ili drugom pravnom licu novcanom kaznom od 1.000 do 9.000 novih dinara.

Fizicko lice koje obavlja privrednu ili drugu delatnost ili uslugu kaznice se za prekršaj iz stava 1. ovog clana novcanom kaznom od 900 do 9.000 novih dinara.

Clan 20.

Novcanom kaznom od 900 do 9.000 novih dinara kaznice se za prekršaj:

1) clan štrajkackog odbora i zaposleni koji sprecavaju zaposlene koji ne ucestvuju u štrajku da rade (clan 7. stav 3);

2) zaposleni koji za vreme štrajka odbije da saraduje s poslodavcem radi obezbeivanja minimuma procesa rada u delatnostima predvidenim ovim zakonom ili odbije da izvršava naloge poslodavca (clan 10. stav 1. i clan 13. stav 2).

Clan 21.

Kolektivni ugovori i opšti akti uskladice se sa odredbama ovog zakona u roku od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Clan 22.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe Zakon o štrajku ("Službeni list SFRJ", br. 23/91 i "Službeni list SRJ", br. 42/92 i 37/93) i clan 13. Zakona o izmenama saveznih zakona kojima su određene novcane kazne za privredne presteupe i prekršaje ("Službeni list SRJ", br. 24/94 i 41/94).

Clan 23.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRJ".